

De voormalige ridderhofstad Rietveld aan de Vecht bij Breukelen

Arie A. Manten
Oud Aa 37, 3621 LA Breukelen

Wie denkt aan de combinatie Breukelen en kastelen, denkt aan Nijenrode, Oudaen en Gunterstein. Deze drie staan nog altijd te pronk langs de oevers van de Utrechtse Vecht. Er moeten echter meer Breukelse kastelen zijn geweest (afgezien van de minstens vijf kastelen die eertijds in Nieuwer Ter Aa en omgeving aanwezig waren). Over een van de verdwenen kastelen, het Huis Rietveld, is onlangs weer enige informatie aan het licht gekomen.

De eerste aanwijzing vond ik in een tweedelig encyclopedisch boek uit 1725, getiteld "Toneel der Vereenigde Nederlanden, en Onderhorige Landschappen, Geopent in een Algemeen Historisch, Genealogisch, Geographisch, en Staatkundig Woordenboek". De samensteller van dat boek was François Halma. Bladerend door deel 1 zag ik in het artikel "Adel in 't Sticht Utrecht" ook een ridderhofstad Rietveld te Breukelen genoemd staan. Daar wilde ik meer over weten.

De meeste tot dusver in oud archiefmateriaal gevonden gegevens gaan over personen die de naam Van Rietveld droegen. Vooral in archieven met betrekking tot Nijenrode komen diverse heren Van Rietveld aan de orde.

In de laat-14de eeuw worden een Jan en een Jacob van Rietveld genoemd, gevolgd door een Willem Jansz van Rietveld. Uit de manier waarop Jacob wordt genoemd, blijkt dat de Van Rietvelds tot een adellijk geslacht behoorden.

In de jaren 1430 - 1454, toen Jan I van Nijenrode kasteelheer was, traden Splinter van Rietveld en Joost van Rietveld meerdere malen als getuigen voor hem op bij het opmaken van diverse akten. Vooral als het pachtovereenkomsten inzake grond in Breukeleveen betrof, komen we Joost van Rietveld veelvuldig tegen, daarbij vaak in het gezelschap van Dirk van Oudaen, ridder Henric Borre en schout Frederick Willemsz.

Na Joost van Rietveld verscheen nog weer een volgende Jan van Rietveld ten tonele en aan het eind van de 15de eeuw opnieuw een Splinter van Rietveld. Daarna lijkt de naam van de adellijke familie Van Rietveld uit de oude Breukelse historie verdwenen te zijn.

Over het kasteel zelf is tot dusver nauwelijks iets uit oude archiefstukken of bij terreinvondsten aan het licht gekomen.

In het midden van de vorige eeuw bleek de historicus J.J. de Geer er al goed van op de hoogte te zijn geweest dat in de Late Middeleeuwen nabij Breukelen een notabel geslacht Van Rietveld woonde. Hij gaf tevens bij benadering aan waar hun huis gestaan zou kunnen hebben, ook al bleek de interpretatie van een van de bronnen die hij daarvoor gebruikte achteraf niet juist.

Oude kaarten gaven aan waar de kasteelboerderij van de ridderhofstad Rietveld gelegen heeft. Het slot moet daar dichtbij hebben gestaan. Ik kom dan uit op de plek waar nu de hofstede Het Kraayenest ligt. Dat was een begrijpelijke vestigingsplek: aan de Vecht, in een bocht waar de rivier naar weerszijden over flinke afstand te overzien was, en bij de uitmonding van een vaarweg komend uit het oostelijke achterland. Er zijn veel overeenkomsten met het vroegere slot het Huis te Weeresteyn.

De herontdekking van de oude ridderhofstad Rietveld was voor het Utrechts Nieuwsblad belangwekkend genoeg om daar in de krant van 28 mei 1994 ruime aandacht aan te besteden.

Als de studie over huis en geslacht Van Rietveld verder zijn gevorderd, hoop ik in ons tijdschrift nader op dit onderwerp terug te komen.